

ELSSCHOT | WEGWIJS

Met
Elsschot
door
't stad

Elsschot is onlosmakelijk verbonden met de Scheldestad. Met de wandeling 'Op stap met Elsschot' ontdek je plekken die een belangrijke rol hebben gespeeld in het leven en werk van de auteur, aangevuld met locaties waar je vandaag in Antwerpen Elsschot terugvindt.

Groenplaats, vóór 1890. © SAA

1. Mechelseplein

Standbeeld van Willem Elsschot
In 1994 onthulde prins Laurent op dit plein Elsschots standbeeld van de Antwerpse kunstenaar Wilfried Pas. Guido Lauwaert veroorzaakte indertijd een klein relletje toen hij een protestbrief schreef waarin hij de prins ervan betichtte geen letter Elsschot te hebben gelezen. Het standbeeld wordt op 19 mei 2007 voltooid – zoals het bedoeld was door de kunstenaar – met een bronzen plaat met versregels uit 'Tot den arme': 'Toch is ons aller vlees en bloed / van eine soort; en dat de regen / ons aller voetspoor weg zal vegen / dat zien ook zij en weten 't goed.'

Café Boer van Tienen, Mechelseplein 6

Om de hoek (Schermersstraat) bevindt zich de Bond van Grote en Jonge Gezinnen. Dat was vroeger een van Elsschots belangrijkste opdrachtgevers als zelfstandig reclamemaker. De *Almanak der Kroostrijke gezinnen* bulkte van de advertenties die hij al 'lijmend' aan de man bracht.

2. 't Elzenveld, Lange Gasthuisstraat 45

Willem Elsschot Kamer
Sinds 2001 bevindt zich in het oorspronkelijke Onze-Lieve-Vrouwgasthuis een moderne aanbouw met een Willem Elsschot Kamer, die dient als lobby van het congressentrum en hotel 't Elzenveld. Naast de typemachine van Alfons De Ridder vindt u er de vertalingen van Elsschots boeken, foto's en een portret van de schrijver door zijn schoonzoon Vic Dolphyn.

3. Groenplaats

La Propagande Commerciale
De eerste vestiging van het reclamebedrijf La Propagande Commerciale van Elsschot en zijn zakenpartner en vriend L. Leclercq bevond zich op het adres Groenplaats 1, op de hoek van de Groenkerkhofstraat, meer bepaald op de tweede verdieping. Vandaag is dit pand een Ierse pub. De Ridder haalde van hieruit belangrijke opdrachten binnen, zoals voor de organisatoren van de Olympische Spelen in Antwerpen in 1920, de Wereldtentoonstelling in 1930, of voor het 'Adresboek van de stad en de provincie Antwerpen'.
Het Rubenshof

Op de Groenplaats bevindt zich ook 'Het Rubenshof', een prachtig grand café waar Elsschot meermaals vertoefde. Er hangt vandaag nog altijd een glas-in-loodraam met zijn portret. De oorspronkelijke 'tabakspot' van De Ridder is naar verluidt ontvreemd.

Drie rijstkakkers

Op de zuidelijke hoek van de Groenplaats helpt Laarmans drie zoekende Afghanen op weg naar de Kloosterstraat: 'This way. Derde rechts, tweede links, eerste rechts en dan een straat... een straat...' Hoe zegt men in 's hemelsnaam schuin in 't Engels?'
(Het dwaallicht)

4. Melkmarkt 34

Het krantenvinkeltje van Laarmans
'Mijn krantenvrouw, die likkebaardt, maakt haar deur open en stelt haar kanselarij tot mijn beschikking. 'Kom binnen, mijnheer Verbruggen, hier ziet u beter. En wat vragen zij?' Zij neemt mij

al dertig jaar voor een ander en nu is het de moeite niet meer waard haar nog te zeggen dat ik Laarmans heet. Als de dag zal gekomen zijn, dat ik geen kranten meer koop, laat haar dan gerust een traan plengen op Verbruggen.' *(Het dwaallicht)*

5. Kloosterstraat 15

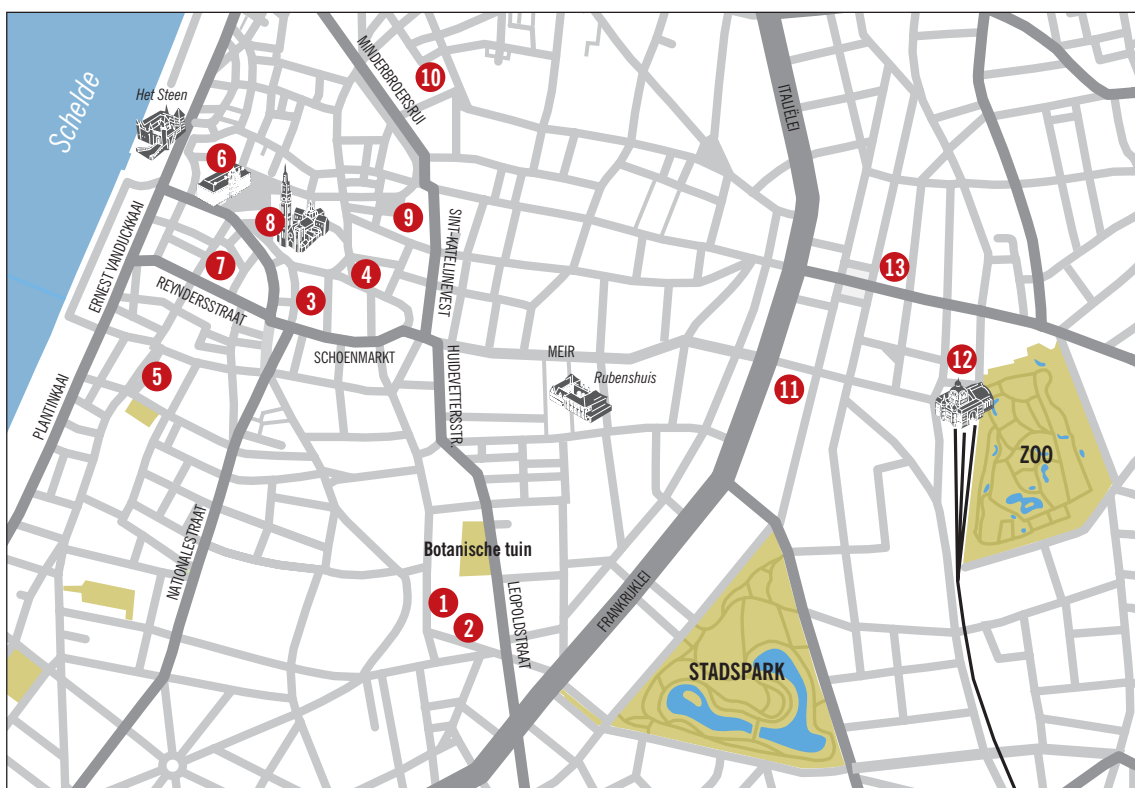
Op zoek naar Maria Van Dam
'De zwartjes staan naast mij en wachten. Bij nadere inspectie blijkt het iets als de bodem van een sigarettendoosje te zijn. Er is met potlood een hobbelige tekst in gegrift waaruit ik, zo op 't eerste zicht, onmogelijk wijs kan worden. Dan maar even bij de winkelruit, waar het lichter is. En na een laatste inspanning ontcijfer ik het raadsel: Maria Van Dam, Kloosterstraat, 15. [...] Nummer vijftien blijkt een winkel te zijn waar niets anders te koop is dan vogelkooien, want wat ik ook zoek, er is geen ander artikel in voorraad. Ik moet erkennen nooit geweten te hebben, dat in onze hele stad zulk een winkel bestond, maar al ons gapen kan niets veranderen aan die ongehoorde werkelijkheid.'
(Het dwaallicht)

6. Stadhuis

Burgemeester Craeybeckx
Precies 50 jaar geleden, op 6 mei 1957, ontving toenmalig burgemeester Lode Craeybeckx de schrijver bij zijn 75ste verjaardag. Craeybeckx, een goede vriend van Elsschot, had in 1949 een hulding geannuleerd ter gelegenheid van Elsschots bekroning met de belangrijke Staatsprijs voor Proza vanwege de publicatie van het omstreden Borms-gedicht in het Vlaams-nationalistisch tijdschrift *Rommelpot* en het reactionaire *De Voorpost*.

7. Vlaaikensgang (ingang via Oude Koornmarkt)

In de buurt van de imposante Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, die La Esterella zo mooi liet zingen, trok Willem Elsschot graag naar de 'Vlaeykensgang', een miraculeus gespaard gebleven volkskwartier, een oud smal en rustig binnenstraatje met een typische

OLVrouwekathedraal en Rubens. © blg

Vitrine in de Kloosterstraat. © mc